

Theorie en lastige woorden les 3 – blad 1

Doel: Om te lezen

Mijnwerkers werken onder de grond.

Grondstoffen en mijnen

In Oost-Europa zit de grond boordevol schatten. Geen gouden munten of parels, maar kostbare grondstoffen, zoals aardgas, aardolie en steenkool. Deze grondstoffen leveren energie. Ze worden gebruikt als brandstof voor voertuigen, machines, verwarming en elektriciteitscentrales. Er zijn ook grondstoffen die niet voor energie worden gebruikt, zoals ijzer, goud, lood, kalk en koper. Daar worden allerlei producten van

gemaakt. Grondstoffen worden in mijnen uit de grond gehaald. Dit heet **mijnbouw**. Daarbij worden soms giftige stoffen gebruikt. In Roemenië wordt goud uit de rotsen gehaald met cyanide, een dodelijk gif. Na gebruik laat men dit gif met afvalwater in een groot meer lopen. In het jaar 2000 brak de dam van dit meer door. Giftig water stroomde weg en kwam ook in de rivier de Donau terecht. Miljoenen vissen stierven.

het lood

Een zwaar soort metaal.

de cyanide

Een dodelijk gif.

de mijnbouw

Het opgraven van grondstoffen uit de grond.

Waar fabrieken staan

De stad Moskou heeft evenveel inwoners als heel Nederland. Rondom die stad staan veel fabrieken. Daar worden auto's en helikopters gemaakt, maar ook horloges, meubels en software. De plek waar een fabriek wordt gebouwd, noem je een **vestigingsplaats**. De vestigingsplaats hangt af van verschillende zaken. Voor het maken van schoenen zijn veel mensen nodig. Het is

arbeidsintensief werk. Een schoenenfabriek wordt dus in de buurt van een stad gebouwd, waar veel arbeidskrachten zijn. Om staal te maken, moeten grote hoeveelheden steenkool heet gestookt worden. Staal fabrieken staan daarom in de buurt van havens, waar schepen steenkool kunnen aanvoeren. Vroeger werden fabrieken ook gebouwd in de buurt van mijnen.

Woonwijken en fabrieken staan in Moskou dicht bij elkaar.

de vestigingsplaats

De plaats waar een bedrijf of fabriek staat.

de software

Computerprogramma's.

arbeidsintensief

Als voor het maken van producten veel mensen nodig zijn.

de arbeidskrachten

De mensen die werken.

Theorie en lastige woorden les 3 – blad 2

Doel: Om te lezen

De kernramp in Tsjernobyl in Oekraïne heeft nog steeds grote gevolgen.

Een ramp voor het milieu

Hoe vaak heb jij al elektriciteit gebruikt vandaag? Een leven zonder elektriciteit is bijna niet meer voor te stellen. Je weet dat elektriciteit gemaakt wordt met brandstoffen, zoals aardolie, aardgas en steenkool. Dat gebeurt in elektriciteitscentrales. Sommige centrales maken op een heel bijzondere manier elektriciteit. Ze gebruiken daarvoor uranium, een soort erts. Daarbij komt levensgevaarlijke

straling vrij. Als zo'n **kerncentrale** niet perfect werkt, kan dat rampzalige gevolgen hebben voor het milieu in de wijde omgeving. In 1986 ging het mis in Tsjernobyl. Een ontploffing in de kerncentrale veroorzaakte een enorme **milieuramp**. Nog steeds zijn gebieden in Oekraïne daardoor onbewoonbaar. De Europese Unie helpt Oost-Europese landen nu om hun verouderde kerncentrales te repareren of af te breken.

de kerncentrale

Een fabriek die elektrische stroom maakt. Dat gebeurt op een bijzondere manier, die gevaarlijk kan zijn als er een machine kapotgaat.

de milieuramp

Een ongeluk met grote schade aan het milieu.

rampzalig

Noodlottig, erg slecht.

Het verhaal van...

Een Bulgaarse drukker

Marcel Fens heeft een drukkerij in Sofia, de hoofdstad van Bulgarije. Hij vertelt waarom hij daar een bedrijf is begonnen: 'Ik ben naar Bulgarije verhuisd, omdat ik er goedkoop grond kon kopen voor mijn drukkerij. Bovendien zijn de lonen hier lager dan in Nederland. Omdat ik mijn medewerkers veel minder hoeft te betalen, heb ik minder kosten. Daardoor kan ik aantrekkelijke prijzen rekenen voor

mijn opdrachtgevers in Nederland. We maken tijdschriften, folders en boeken met onder andere Nederlandse teksten. We werken met de modernste apparatuur. Teksten en afbeeldingen worden gewoon aangeleverd via internet. Net als Nederland is Bulgarije lid van de Europese Unie. Dat maakt het ook gemakkelijk om zaken te doen met elkaar.

De drukkerij MultiPrint in Kostinbrod, 6 km van Sofia.

de apparatuur

Alle apparaten samen.